

Сучасна українська літературна мова

Кредити та кількість годин:

денна форма 31 ECTS; 930 годин: 162 лекційні, 270 практичних, 10 консультації і 488 самостійна робота; 2 заліки, 4 екзамени

Фонетика. Орфографія: 7 ECTS; 210 годин: 28 лекційних, 74 практичних,

2 консультація і 106 самостійна робота; екзамен

Лексикологія. Лексикографія: 6 ECTS; 180 годин:

38 лекційних, 50 практичних, 2 консультація і 90 самостійна робота; екзамен

Морфеміка. Словотвір: 2 ECTS; 60 годин: 8 лекційних, 22 практичних і 30 самостійна робота; залік

Морфологія (ч. 1): 3 ECTS; 90 годин: 14 лекційних, 26 практичних і 48 самостійна робота; залік

Морфологія (ч. 2): 4 ECTS; 120 годин: 20 лекційних, 40 практичних, 2 консультація і 58 самостійна робота; екзамен

Синтаксис і пунктуація простого речення. 5 ECTS; 150 годин: 28 лекційних, 44 практичних, 2 консультація і 76 самостійна робота; екзамен

Синтаксис і пунктуація складного речення: 4 ECTS; 150 годин: 24 лекційних, 34 практичних, 2 консультація і 60 самостійна робота; екзамен

I. Опис навчальної дисципліни

Українська мова – основна дисципліна в царині підготовки філолога. Для досконалого оволодіння сучасною українською мовою потрібно знати тенденції та закономірності її розвитку. Сучасний лінгвіст і сучасна лінгвістка повинні вміти теоретично пояснити мовні процеси, усвідомити специфіку фонетичних, лексичних, морфемних, словотвірних, граматичних і пунктуаційних явищ, особливості їх функціонування в процесі комунікації. Важливо пам'ятати про різноманітні підходи до розуміння теоретичних аспектів лінгвістики. Уміння правильно спілкуватися, влучно добирати потрібні лексеми, наголошувати та вимовляти слова, будувати речення, усвідомлювати сутність і причини взаємозв'язків у системі мови стане запорукою успіху майбутнього філолога і майбутньої філологині. Окрім того, варто пам'ятати, що мова – це атрибут держави, наша ідентичність і наша зброя.

Сучасна українська літературна мова пов'язана з такими навчальними дисциплінами, як: «Вступ до мовознавства», «Мистецтво ефективного спілкування», «Історія української мови», «Культура української мови і стилістика», «Теорія і практика редагування», «Діалектологія і соціолінгвістика», «Комунікативний практикум». Під час вивчення сучасної української мови студенти формують базові знання для написання курсових робіт, а також ключові навички, потрібні для проходження навчальної та виробничої філологічної практик.

II. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – засвоїти теоретичний матеріал із усіх лінгвістичних розділів; удосконалити вміння використовувати лінгвальні засоби в усному й писемному мовленні; поліпшити культуру мовлення на всіх рівнях; практично оволодіти комунікативною компетентністю як запорукою успішної діяльності.

Навчальна дисципліна «Сучасна українська літературна мова» формує такі *загальні та фахові компетентності*, передбачені освітньою програмою:

- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, доцільно й виправдано використовувати мовні ресурси в різних комунікативних ситуаціях; власною позицією, особистою мовною культурою, ерудицією, пошаною до української мови та літератури виховувати національно свідомих громадян України.
- Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- Здатність проводити дослідження на належному рівні, дотримуючись принципів академічної доброчесності.
- Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.
- Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії української мови.
- Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди української мови, описувати соціолінгвальну ситуацію.
- Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати українську мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя, постійно вдосконалюючи власну комунікативну компетентність.
- Здатність збирати, аналізувати, систематизувати, інтерпретувати й критично осмислювати мовні та літературні факти.
- Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією традиційних і сучасних напрямів лінгвістики та літературознавства для розв'язання професійних завдань.
- Усвідомлення засад і технологій створення різножанрових і різностильових текстів українською й англійською мовами, особливостей їхнього редагування.
- Здатність здійснювати лінгвістичний і літературознавчий аналіз різностильових і різножанрових текстів, визначати їх значення для формування особистісного світогляду та національної культури загалом.
- Здатність надавати консультації з дотримання норм сучасної української літературної мови та культури мовлення.

III. Результати навчання

Зважаючи на ОПП «Українська мова, література, комунікація», вивчення цієї дисципліни передбачає такі результати навчання:

- Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями українською та англійською мовами усно й письмово, комунікативно доцільно й виправдано використовувати їх для ефективної міжкультурної взаємодії; власною позицією, особистою мовною культурою, ерудицією, пошаною до української мови та літератури виховувати національно свідомих громадян України.
- Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію української мови та літератури, і вміти застосовувати ці знання в професійній діяльності.
- Характеризувати діалектні та соціальні різновиди української мови, описувати соціолінгвальну ситуацію.
- Знати норми сучасної української літературної мови та вміти застосовувати їх у практичній діяльності.

- Знати принципи, технології та прийоми створення й редагування різножанрових і різностильових текстів українською та англійською мовами, що постають в умовах сучасних глобалізаційних викликів.
- Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.
- Вільно, гнучко й ефективно використовувати українську мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя, постійно вдосконалюючи власну комунікативну компетентність.
- Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий і спеціальний філологічний аналіз різностильових і різножанрових текстів.
- Збирати, аналізувати, систематизувати, інтерпретувати й порівнювати факти мови та мовлення, використовувати їх для розв'язання складних завдань і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та навчання.

IV. Програма навчальної дисципліни (структура дисципліни)

№	Тема дисципліни
	Фонетика. Орфографія
1.	Вступ. Українська мова – національна мова українського народу
2.	Фонетика. Звукова система мови. Три аспекти вивчення мовних звуків
3.	Фонологія. Поняття про фонему
4.	Фонологійна система української мови
5.	Класифікація голосних фонем
6.	Класифікація приголосних фонем
7.	Звукова реалізація фонем української мови
8.	Фонематична й фонетична транскрипція
9.	Модифікація фонем української мови
10.	Фонетичний розбір слова
11.	Спрощення. Фонетичне подовження
12.	Фонетичні чергування
13.	Історичні чергування в системі голосних фонем
14.	Історичні чергування в системі приголосних фонем
15.	Фонетичні зміни в групах приголосних
16.	Надсегментна фонетика
17.	Ортоепія. Ортоепійні норми української мови

18.	Графіка як розділ мовознавства. Сучасний український алфавіт
19.	Орфографія. Принципи українського правопису
20.	Основні етапи становлення українського правопису
21.	Нова редакція Українського правопису (2019). Сучасні правописні проблеми
	Лексикологія. Лексикографія
1	Лексикологія. Слово як основна одиниця мови.
2	Лексичне значення слова. Однозначні та багатозначні слова
3	Синоніми. Антоніми. Омоніми. Пароніми
4	Лексика української мови з погляду походження
5	Лексика української мови з погляду сфер уживання
6	Лексика української мови з погляду активного і пасивного вживання
7	Стилістична диференціація лексики
8	Фразеологія. Класифікації фразеологізмів
9	Фразеологізми: походження, джерела, конотація
10	Лексикографія як наука. Історія українського словництва
11	Словники сучасної української мови
	Морфеміка. Словотвір
1	Оперативні одиниці морфеміки та морфемології
2	Морфонеміка і морфонологія
3	Одиниці словотвірної системи
4	Способи словотвору
	Морфологія (ч. 1)
1	Граматика. Поділ слів на частини мови
2	Іменник. Категорії та лексико-граматичні розряди
3	Прикметник у системі частин мови
4	Числівник як частина мови
5	Займенник (займенникові слова) у сучасній морфологійній парадигмі
	Морфологія (ч. 2)

1	Дієслово. Основні дієслівні категорії
2	Дієприкметник і дієприслівник як форми дієслова
3	Прислівник як незмінювана частина мови. Слова категорії стану. Модальник
4	Службові частини мови чи слова-морфеми? Прийменник
5	Сполучник у сучасній морфологійній парадигмі
6	Частка: морфологічна специфіка
7	Вигук. Звуконаслідувальні слова
8	Перехідні явища в системі частин мови
	Синтаксис і пунктуація простого речення
1	Синтаксис як учення про будову мовлення
2	Словосполучення як некоммукативна синтаксична одиниця
3	Речення як основна одиниця мови й мовлення
4	Типи речень за метою висловлювання
5	Загальна характеристика простого речення. Підмет і форми його вираження
6	Присудок і форми його вираження
7	Семантико-синтаксична структура простого речення
8	Другорядні члени речення. Означення. Додаток. Обставина
9	Прикладка як різновид означення
10	Аналіз додатка. Аналіз обставин
11	Односкладні особові речення
12	Означено-особові односкладні речення
13	Неозначено-особові речення
14	Характеристика узагальнено-особових речень
15	Односкладні речення: безособові, інфінітивні і такі, головний член яких співвідносний із підметом
16	Безособові речення
17	Інфінітивні речення, їх характеристика
18	Односкладні речення, головний член яких співвідносний із підметом

19	Неповні речення. Еквіваленти речення. Порядок слів у простому реченні
20	Просте ускладнене речення. Речення з однорідними членами. Речення з відокремленими членами
21	Речення з відокремленими членами
22	Уточнювальні члени речення
23	Слова, синтаксично не зв'язані з членами речення.
	Синтаксис і пунктуація складного речення
1	Складне речення як синтаксична одиниця
2	Складносурядні речення, їх структура
3	Складнопідрядні елементарні речення
4	Складнопідрядне речення. Складнопідрядні речення з підрядними атрибутивними
5	Складнопідрядні речення з підрядними з'ясувальними
6	Складнопідрядні речення розчленованої структури
7	Складнопідрядні неелементарні речення
8	Складнопідрядне неелементарне речення. Складнопідрядні речення з неоднорідною супідрядністю
9	Складнопідрядні речення з однорідною супідрядністю
10	Складнопідрядні речення з послідовною підрядністю
11	Складні сполучникові речення з різними видами зв'язку
12	Безсполучникові складні речення
13	Аналіз безсполучникових складних речень
14	Сполучниково-безсполучникові складні конструкції. Період
15	Надфразна єдність. Конструкції з чужим мовленням (пряма, непряма і невласне пряма мова)
16	Період. Надфразна єдність.
17	Трансформаційний аналіз речень
18	Повний синтаксичний аналіз тексту
19	Конструкції з чужим мовленням. Пряма мова
20	Непряма і невласне пряма мова

